

Folium officiale Dioecesis Lavantinae.

Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo.

Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Lavanter Diözese.

Inhalt. 65. Pastirski list o slavju 85. (86.) rojstnega dneva Njih ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I. — 66. Decretum Sacrae Rituum Congregationis, quo quaedam Missae votivae durante praesenti bello permittuntur. — 67. Dubium de militibus in statu bellicae convocationis. — 68. Befon-

dere kaiserliche Auszeichnung der k. und k. Südmarmee. — 69. Silberne Hochzeit Ihrer kais. und königl. Hoheiten der Erzherzogin Marie Valerie und des Erzherzogs Franz Salvator. — 70. Weisung betreffend sparsamen Umgang mit Lebensmitteln und Brennstoffen.

65.

Pastirski list o slavju 85. (86.) rojstnega dneva Njih ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I.

MIHAEL,

po božji milosti in usmiljenosti knezoškof Lavantinski, pošlje častivrednim dušnim pastirjem in vsem ljubim vernikom svoje škofije pozdrav in blagoslov ter jim želi vse dobro v Kristusu Jezusu, Gospodu našem!

In Deo faciemus virtutem, et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos. — V Bogu delajmo krepostno, in on sam bo pokončal nje, ki nas stiskajo. (Ps. 59, 14).

V Gospodu ljubljeni škofljani!

Drugokrat praznujejo avstrijsko-ogrski narodi rojstni dan svojega preljubljenega deželnega očeta, Njih ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., v znamenju krvave, naši dragi domovini od premočnih in prekanjenih sovražnikov vsiljene vojske. Že lanijsko leto so mnogotera ljudstva mogočne donavske monarhije tekmovala v složnem prizadevanju, da bi svojemu najvišjemu vojskovodju ob Nji-

hovem rojstnem godu nekoliko olajšala težko skrb za državo in za junaško armado — ne toliko z zunanjiimi slavnostmi, kolikorveč z milimi darovi, z blagosrčnimi darili in dobrodelnimi ustanovami v domoljubne namene in cilje. V tekočem letu se bo zgodilo to kolikor mogoče v še večji in višji meri. Na mnogih krajih so že storjeni koraki, da bi se ta za vso Avstrijo tako pomenljivi blagdan dostojno in vredno praznoval. Štajerski odsek ces. in kralj. vojnega oskrbnega urada je ukrenil potrebno, da se osnujejo krajevni odbori, katerih naloga bo, da s prireditvijo primernih dobrodelnih slovesnosti in z nabiranjem prostovoljnih darov za vojne namene vtisnejo cesarskemu rojstnemu prazniku značaj dneva, prinašajočega Avstriji srečo in blagoslov.

Kaj čuda! Saj se je mogočnemu sovražniku na severu, ki že nad leto dni napada našo domovino, pridružil na jugu nov nasprotnik, čigar samovoljni poseg v grozno svetovno vojsko pomeni nezaslišan prelom zvestobe naproti našemu obče spoštovanemu cesarju-jubilarju.¹ In kakor se udje dobre družine tem tesneje in srčneje oklenejo ljubega očeta, ako ga kdo po krivici žali, enako je bolečina nad sramotnim izdajstvom več ko 30 letnega zaveznika tem ožje sklenila in utrdila vezi ljubezni med cesarjem in ljudstvom avstrijsko-ogrskim. Slehernega pravega Avstrijca takorekoč sili srce, da bi stopil tja pred častitljivega deželnega očeta ter bi zaklical: Preblagi cesar, če Ti sovražniki Avstrije povzročajo žalost in srčno bolečino, tedaj se hočemo mi, Tvoji zvesti podaniki in otroci, tem bolj potruditi, da Ti bomo dajali tolažbo in delali veselje!

Strašna vojska je doslej zavdala naši domovini marsikatero globoko rano. Toda sedaj, ko se povrača vzvišeni rojstni svetek našega cesarja-jubilarja, sedaj se hočemo pred vsem spominjati dobrega in veselega, kar nam je prinesla bridka vojska. Gospodu Bogu se hočemo preponižno zahvaliti za to, da prav očitno obrača za našo Avstrijo hudo v dobro, in hočemo ga neprenehoma iskreno prositi, da naj njegova večna previdnost kakor doslej tako tudi odslej Avstrijo varuje ter daje nad to čudovito lepo državo v srcu Evrope in nad njenimi bojnimi četami sijati zvezdo sreče — v pravo blaginjo njenim verno-pobožnim prebivalcem, v sladko veselje njenemu bogabojčemu cesarju in kralju. V Bogu delajmo krepostno, in on sam bo pokončal nje, ki nas stiskajo! (Ps. 59, 14).

Mnogoljubljeni v Gospodu!

red vsem se smemo iz srca veseliti čudovite složnosti in edinosti med

¹ K. u. k. Ministerium des Äußern, Diplomatische Aktenstücke betreffend die Beziehungen Österreich-Ungarns zu Italien in der Zeit vom 20. Juli 1914 bis 23. Mai 1915. Wien, 1915. Vel. 4°. Strani XVI+210.

avstrijskimi narodi, kakor se je izpodbudno pokazala začetkom in potekom vojske. Bili so časi, ko so vladala med posameznimi avstrijskimi narodi oziroma med njihovimi zastopniki občutna nasprotja. In s temi neveselimi dogodki so računili naši nasprotniki in mislili, češ, ta med seboj se prepirajoča ljudstva niso zmožna, da bi se pogumno potegnili za skupno domovino in da bi jo uspešno branila.

Tedaj je zadonel očetovski klic najvišjega vojskovodja-cesarja. In namah so bila pozabljena, pokopana in poravnana vsa sebična prizadevanja, vsa nesoglasja. S strmenjem je gledal ves svet, s kakšno požrtvovalno radovoljnostjo so avstrijsko-ogrski narodi od vzhoda in zahoda, od juga in severa najboljše in najdražje, kar so imeli, svoje za orožje sposobne mladeniče in zrele može, darovali in poslali pod častitljivo zastavo slavne avstrijsko-ogrske armade. Tu ni bilo nobenega pomišljanja in odlašanja, nobenega omahovanja in umikanja. Z radostnim navdušenjem so hiteli hrabri sinovi habsburške monarhije na odločene jim kraje ter so prijeli s krepko roko za golo orožje, da neustrašno odbijejo sleherni predrzni napad na ljubljeno Avstrijo, da zastavijo blago in kri za ljubljene cesarja.

Po božji previdnosti izbrano geslo vladarjevo *viribus unitis*, z združenimi močmi se je sijajno obneslo ter je obrodilo zlatih sadov. Vse nam bo lahko storiti, ako združimo moči. Da, z zedinjenimi močmi se je storilo, kar se je zdelo nemogoče. Iz junaških sinov najrazličnejših avstrijsko-ogrskih narodov sestavljene čete so ogroženo mejo avstrijske domovine na severu uspešno obranile pred mnogotero sovražno premočjo, so nasprotnika v zvestem vojnem pobratimstvu s krepko zavezniško armado v prodiranju zmagovito ustavile, pa so v poslednjem času zlomile njegovo nevarno moč. In na južni meji države stojijo naše čete, izvršujoč čudovita dela junaštva, trdno ko nepremagljiv zid iz

jekla in kamena, ob katerem se vsi siloviti napadi novega verolomnega zopernika razbi-jejo in razpršijo.

Zares, sloga pravo moč rodi! Božja previdnost, ki se je poslužila pomorivnega boja kot pripomočka, da je spravila na dan in utrdila edinost med narodi avstrijsko-ogrskimi, naj to vzajemnost ohrani ne le med časom vojske v tolažbo in radost našemu cesarju-jubilarju, marveč tudi potem za vso prihodnost!

Nadalje je dosedanji potek krvave vojske čudovito okrepil naše zaupanje — zaupanje na Boga, na ljudi in na same sebe. „Jaz zaupam na Vsemogočnega, da bo Mojemu orožju podelil zmago,“ tako spoznavajo Njih Veličanstvo neomajno zaupanje na Boga pred vsem svetom v znamenitem vojnem manifestu z dne 28. julija 1914. Vojni dogodki, ki se vrstijo dan na dan, nam vzbujajo vedno gotovejšo nado, da močoverni monarh v svojem zaupanju na Boga tudi topot ne bodo osramočen. Zaupno prosijo naš najvišji vojskovodja v svojem pretresljivem manifestu z dne 23. maja 1915 Vsemogočnega, „da naj blagoslovi naše zastave in da naj vzame našo pravično stvar v svoje milostno varstvo!“ Za tem svetlim vzgledom svojega deželnega očeta hočemo stanovitno slediti ter tako krepko zaupati, da bo Oče v nebesih uslišal naše vroče molitve ter nas ne bo zapustil, marveč da bo kakor dozdej tako tudi vprihodnje našo Avstrijo posebej varoval ter po stiskah sedanjega časa povzdignil k novemu sijaju in cvetu, k novi velikosti in moči. Exsurge, Domine, et adiuva nos! Vstani, Gospod, in pomagaj nam! (Ps. 43, 26).

Kakor na Boga, enako se zanašajo Njih Veličanstvo tudi nepremakljivo na ljudi. V obeh vojnih razglasih dajejo preblagi cesar prelep izraz zaupanju na svoje zveste, požrtvovalne narode in na svoje v boju izkušene, zmagovite čete. — V zaupanju do svojih narodov, prevzvišeni vladar, ne boš doživel

nikdar premote, prevare! Kakor Ti ljudstvom, enako zaupajo ljudstva Tebi, neoporekljivo prepričana, da jih Ti po postavljenih gospodskih in po izbranih odličnih vodnikih hočeš privedi in jih boš privedel k zmagi in slavi, k sreči in miru! — In kakor Njih Veličanstvo, tako moremo tudi mi zaupati in se zanašati na svoje čudovito hrabre vojščake, pa ne smemo ne za trenutek dvomiti, da bodo v izpolnjevanju svoje dolžnosti zdržali noter do smrti. Jaz sem v raznih bolnišnicah in lazaretih obiskal ranjene ali bolne vojake ter sem opazoval, s kakšno izredno potrpežljivostjo in vdanostjo v voljo božjo prenašajo svoje bolečine in kako jih prešinja le želja, ozdraveti, da se bi mogli zopet vrniti nazaj v boj. Tedaj sem jim moral ganjenega srca dati izpričevalo: To so krščanski heroji, vitezi! In armada takšnih junakov bo z Bogom izvršila velika dela in ne bo premagana.

Dosedanji dogodki silne vojske pa nas napolnjujejo tudi z opravičenim zaupanjem na same sebe. Vi, ljubi starši, ste doslej pogumno prenašali ločitev od svojih ljubljenih sinov, ki bi naj bili palica in podpora vaši starosti; in vi, doma ostali otroci, ste kaj radi pripovedovali, da so vaši bratje ali tudi očetje v vojski in da se z nepopisno hrabrostjo bojujejo zoper sovražnike domovine. In ve, požrtvovalne matere in gospodinje, ste z vrlimi hčermi svoje moči še enkrat bolj napele, ste obdelale polja, ste same prevzele dela svojih mož in očetov, in to z uspehom, ki zasluži in najde vsestransko priznanje in občudovanje. In ako so došla tužna poročila, da so katerega vaših ljubih v tuji zemlji položili v hladni grob, tedaj ste žalovale, morebiti prelile obilnih solz, pa obupale niste in zaupanja na Boga niste izgubile, pač pa ste si ohranile povsem upapolni pogled v prihodnost.

In mi vsi, ki nismo mogli na bojišče, smo doma zvesto in častno opravljali in izvrševali vojno službo. Uživali smo vojni kruh,

naložili smo si marsikatero žrtev, darovali smo mnogo za domoljubne namene, tisoče in tisoče kron, pa z avoljotega nismo postali ubožnejši, in sovražniki svoje sramotne namere, nas izstradati, niso dosegli. Enako imamo odločno voljo, da hočemo z Bogom za prestol in domovino tudi vprihodnje krepotno delati, da hočemo nadloge in težave svetovne vojske vdano prenašati, svoje blago in premoženje in same sebe izročati domovini v korist, in da hočemo v neomahljivem zaupanju, da bo izid sedanje borbe narodov za nas srečen, vsekakor stanovitni ostati. Ta neizpremenljivi sklep zaupanja do nas samih hočemo svojemu v zaupanju na blagoslovljeno prihodnost Avstrije nikdar omahujočemu vladarju k rojstnemu dnevu najspoštljiveje položiti pred njegov tron.

Vsled vojne utrjena edinost med narodi avstrijsko-ogrskimi in splošno nezlomljivo zaupanje, da nam bo velikanski boj prinesel stalen in blagoslova poln mir, to oboje bo, tako smemo upati, Njih Veličanstvu našemu mnogoizkušanemu cesarju nekoliko olajšalo pač neumevne skrbi za državo in za državljanje. Pa eno še je, in to bo nedvomno napolnilo srce preljubljenega cesarja in kralja z notranjo zadovoljnostjo in s sladko radostjo. To je ravno vsled vojnih dogodkov v srcih vseh avstrijsko-ogrskih prebivalcev vzplamteli žarni ogenj ljubezni do posvečene osebe Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Že v mirnih časih je ljubezen avstrijsko-ogrskih narodov do častitljivega monarha, ki desetletja in desetletja, sedaj že blizu 67 let, z nenavadno modrostjo in skrbnostjo vodijo in vladajo usodo mogočne države ob sinji Donavi, ta ljubezen, pravim, je po širnem svetu prišla v pregovor. Moglo se je misliti o njej, da se ne da več povečati in povišati. Ko je pa ta slavni knez miru, čigar najiskrenejša želja je bila, da bi leta, ki so mu po božji milosti še odločena, posvetil delom miru in da bi svoje narode obvaroval težkih žrtev in bremen vojske, bil po spletkah so-

vraštva polnega nasprotnika prisiljen, po dolgih letih miru prijeti za meč, in zlasti zdaj, ko mu je mnoga leta zavezni kralj brez pravega vzroka napovedal vojsko, zdaj so se neomahljivo vdani mu narodi šele prav zavedli svoje ljubezni in svojega spoštovanja do njegove osebe.

Mi le nekoliko moremo slutiti, kaj da naš zvesto ljubljene cesar delajo in trpijo; mi vemo, da je vsa presvetla cesarska hiša stopila v službo domovine, da njeni člani nesebično delujejo na čelu dobrodelnih društev, ki so si izbrala za svojo nalogo skrb za naše bojvnike in za njihove domačine; in mi smo priče, da se presvetli gospodje nadvojvodi kot najvišji poveljniki bojnih armad popolnoma žrtvujejo za državo in da s četami delijo vse napore, trude in težave vojnega življenja na bojiščih. Ni čuda, da je, če nanese v tem hudem času vojske govor na našega vladarja, slišati le besede občudovanja in spoštovanja in ljubezni, in da pri preprosto-resnih besedah in slovesno-veličastnih glasih cesarske pesmi pričujočim zaigrajo v očeh svetle solze kot vidno znamenje notranje ginjenosti, posledice najvdanejše ljubezni do cesarja in do zakonite vladarske hiše!

Ta brezprimerna ljubezen pa ni le naravna posledica prirčnega razmerja, ki vlada med cesarjem Francem Jožefom I. in njegovimi podložniki kakor med očetom in otroki, ona sloni tudi na krščanski podlagi, na trdnem verskem prepričanju in na verski dolžnosti, da moramo v svojem cesarju častiti od Boga nam postavljenega vladarja. Zatorej veljajo o njej v polnem obsegu Pavlove besede: Vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. (I. Kor. 13, 7). Prešinjeni od te ljubezni do svojega deželnega očeta bomo kakor doslej enako tudi vnaprej v Bogu za cesarja in domovino izvrševali junaška dela, in Bog bo pokončal vse sovražne namere tistih, ki nas stiskajo. (Ps. 59, 14).

V Gospodu ljubljani verniki!

Bližnji rojstni dan našega obče spoštovanega vladarja nam ponuja prijetno priložnost, da očitno, z dejanjem pokazemo svojo popolno složnost med seboj in z drugimi prebivalci avstrijsko-ogorskimi v vseh rečeh, ki se tičejo blagostanja domovine, nadalje svoje močno zaupanje na srečno prihodnost staročastite Habsburške monarhije in zlasti svojo vročo ljubezen do očeta domovine. To se bo zgodilo, ako bomo cesarjev rojstni god podobno kakor lani tudi letos praznovali sicer s sveto resnobo, pa vendar kolikor mogoče slovesno; ako bomo pomnožili svoje molitve za cesarja, za armado in za domovino, in ako bomo po močeh obilno prispevali k stroškom, ki so potrebni, da bo moči, zmagovito dokončati sedanjo vojsko, potem na bojišču stoječim vojščakom z darovi ljubezni pripraviti tolažbo in veselje ter jih tako izpodbuditi k stanovitnosti, da se bo mogla pa tudi vdovam in sirotam po padlih vojščakih in onemoglim vrlim braniteljem domovine olajšati skrb za vsakdanje življenje.

Zato naročim za slavlje visokega cesarskega rojstnega praznika v tem letu, v katerem se zgodovina ne piše s črnilom, temveč s krvjo in solzami, naslednje:

1. Na predvečer velepraznika, to je v torek dne 17. avgusta t. l. se naj v vseh župnijskih in samostanskih cerkvah cele škofije in, če mogoče, tudi pri podružnicah po navadnem zvonjenju angeljskega pozdravljenja pol ure svečano zvoni z vsemi zvonovi. Kjer krajevne razmere in druge okoliščnosti to dopuščajo, tam se morejo na zunaj pokazati notranja nežna čustva z razsvetljavami, s kresovi, z godbo in bakljado ob sodelovanju gasilnih, pevskih in veteranskih društev.

2. Dne 18. avgusta oziroma, kjer je bilo to doslej tako v navadi, nastopno 13. pobinkoštno nedeljo dne 22. avgusta t. l. se naj opravi slovesna služba božja za Njih Veli-

čanstvo, obstoječa iz primerne pridige¹ in svete maše, po kateri se naj odpojeta hvalna in zahvalna pesem *Te Deum laudamus* in pa cesarska himna. K tej cerkveni slavnosti se naj prijazno povabijo cenjeni uradi.

V stolni in mestnožupnijski cerkvi v Mariboru bom, če Bog da, kakor sleherno leto ob 9. uri predpoldne sam služil slovesno pontifikalno mašo za Njih Veličanstvo in za presvetlo vladarsko hišo ter za slovečo c. in kr. vojno armado.

3. Pri omenjeni cerkveni slavnosti se naj na način, ki ga bodo določili gospodje dušni pastirji, vrši cerkveno darovanje ali pobiranje prostovoljnih darov za domoljubne namene.

V Mariborski stolnici bodo pred darovanjem svete višeduhovniške maše pričujoči duhovniki svoj prispevek položili na glavni altar, po cerkvi pa bodo med tem pobiralci sprejemali patriotična darila vernikov. Tisti obiskovalci cerkve, ki med službo božjo ne bodo našli priložnosti, da bi Gospodu Bogu oddali svoje mile darove za bližnjega, bodo mogli to storiti po službi božji pri enem štirih cerkvenih izhodov, kjer bodo pripravljeni pobiralci z nabiralniki.

4. Nabrane vsote naj župnijski uradi potom pristojnih dekanijских uradov nemudoma pošljejo kn. šk. ordinarijatu. Vsi doneski se bodo obenem s seznamkom darovalcev izkazali v cerkvenem zaukazniku za Lavantinsko škofijo, potem pa izročili oskrbnemu uradu c. in kr. vojnega ministerstva, in sicer odseku za kronovino Štajersko, da se bodo v zmislu dopisa imenovanega odseka z dne 17. julija 1915 šte. 2308 porabili za prav bogato pošiljatev darov c. in kr. južni armadi, ki krvavi v boju zoper izdajalsko Italijo, pa tudi za pomnožitev „Štajerskega vojnega zaklada za vdove, sirote in onemogle

¹ Pripomočke za njo najdejo čč. pridigarji v knjigi: Dr. Michael Napotnik, Gebet, was des Kaisers ist, dem Kaiser! Marburg, 1914, 8°. str. 5—89.

vojščake“, ki tako blagoslojno podpira težko prizadete prebivalce naše dežele.

5. Prihodnjega dne 18. avgusta se bomo hvaležno spominjali vseh vrlih vojščakov, ki so se v preteklem vojnem letu zmagovito ustavljali premočnim sovražnikom ter so priborili prelepih uspehov. Svojim junaškim četam in njihovim izvrstnim vodnikom ne moremo biti zadosti hvaležni. Za tiste pa, ki so v prvem letu vojske častno padli, hočemo imeti naslednjega dne 19. avgusta mrtvaško opravilo. Sicer smo se že večkrat v molitvi spominjali junakov, ki so svoje življenje radovoljno za nas vse žrtvovali bodisi v strašnem boju, bodisi v lazaretu, tem domu bolečin, ali pa v kakšni drugi vojaški službi.

Toda mnogo še je junakov, ki so ostali neznani in neimenovani. In vsem, da, vsem smo dolžni nikdar usehljivo zahvalo. To srčno hvaležnost hočemo pokazati s splošnimi po vsej širni škofiji se vršečimi mrtvašnicami za rajne vojščake. Zato se naj 5. dan v osmini praznika Marijinega vnebovzetja, dne 19. avgusta 1915, opravi v vseh župnijskih in samostanskih cerkvah ob primerni uri *Requiem* ali mrtvaška maša in za njo absolucija ali *Libera*. Spoštovani c. kr. uradi, občine in šolska vodstva se naj

o tem obvestijo. V stolni in mestnožupnijski cerkvi pri sv. Janezu Krstniku v Mariboru bom sam služil pontifikalni *Requiem* in bom potem opravil absolucijo ali odvezo pri tumbi. „Bodi milostljiv, o Gospod, našim prošnjam za duše tvojih služabnikov, naših sobratov, za katere ti prinesemo daritev presvete maše, da jih pridružiš družbi svojih svetnikov!“

6. Predstoječe odredbe naj dušni pastirji pravočasno s pridižnice oznanijo vernemu ljudstvu ter ga naj prijazno podučijo in opominijo, da se v pravem duhu udeleži cerkvene slovesnosti in drugih domoljubnih prireditev.

Tako pa naj na visoki in veličastni rojstni god Njih Veličanstva našega mnogoljubljenega cesarja in vladarja vsi Lavantinci, duhovščina in ljudstvo, složno pokažejo svoje zaupanja polno domoljubno mišljenje in svojo požrtvovalno darežljivost ter naj tako srcu za nas vse očetovski skrbnega monarha pripravijo tolažbo in veselje po zapovedi Jezusa Kristusa: Dajte, kar je cesarjevega, cesarju! (Luk. 20, 25). Letošnji 18. avgust bodi torej posvečen domoljubni darežljivosti!

Bog vse tolažbe (II. Kor. 1, 3) pa in Bog miru bodi z vami vsemi! Amen. (Rimlj. 15, 33).

V Mariboru, na god sv. matere Ane, dne 26. julija 1915.

† Mihael,

knezoškof.

Opomba. Predstoječi pastirski list naj dušni pastirji vernikom preberejo s pridižnice na praznik Marijinega vnebovzetja, obenem 12. nedeljo po binkoštih, dne 15. avgusta 1915.

66.

Decretum Sacrae Rituum Congregationis, quo quaedam Missae votivae durante praesenti bello permittuntur.

Instantibus nonnullis Episcopis, Sacra Rituum Congregatio, vigore facultatum sibi specialiter a sanctissimo Domino nostro Benedicto Papa XV. tributarum, benigne concessit, ut, hoc bello perdurante, capellani militum in castris vel in captivitate detenti, necnon eorum adiutores aliique sacerdotes praelio dimicantes, legere rite possint in

Dominicis et festis Domini eorumque Octavis Missam de *Sanctissima Trinitate*, in aliis vero festis Duplicibus I. vel II. classis Missam de *sancta Maria a Pentecoste ad Adventum*; in utroque casu, cum *Gloria* et *Credo* additaque oratione *tempore belli*: reliquis autem diebus praefati capellani et sacerdotes celebrare valeant vel enuntiatam Missam de

beata Maria Virgine cum Oratione *tempore belli*, vel Missam *tempore belli* cum oratione *de sancta Maria*, vel Missam de Requie.

Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 15. Aprilis 1915.

A. Card. Vico, Pro-Praefectus.

L. † S. † Petrus La Fontaine, Patriarcha electus Venetiarum, Secretarius.¹

¹ Acta Apostolicae Sedis, 1915, pagg. 264 sq.

67.

Dubium de militibus in statu bellicae convocationis.

Proposito huic sacrae Poenitentiariae dubio: „Utrum miles quicumque in statu bellicae convocationis, seu, ut aiunt, *mobilisationis*, constitutus, ipso facto aequiparari possit iis, qui versantur in periculo mortis, ita ut a quovis obvio sacerdote possit absolvi“.

Resp. Detur responsum diei 18. Martii 1912, ad Episcopum V., nempe: „Affirmative, iuxta regulas a pro-

batis auctoribus traditas“.

Datum Romae ex aedibus S. Poenitentiariae die 29. Maii 1915.

Carolus Perosi, S. P. Regens.

Iosephus Palica, S. P. Secretarius.²

² Acta Apostolicae Sedis, 1915, pagg. 282.

68.

Besondere kaiserliche Auszeichnung der k. und k. Hüdarmee.

Im Amtsblatt „Grazer Zeitung“ vom 1. August 1915, 131. Jahrgang, Nr. 174 ist unter dem Titel „Amtlicher Teil“ nachstehendes allerhöchstes Handschreiben gleichzeitig mit einem Armee- und Flottenbefehl abgedruckt:

„Wien, 31. Juli. Aus dem Kriegspressequartier wird gemeldet:

Seine k. und k. Apostolische Majestät geruhen allergnädigst nachstehendes allerhöchstes Handschreiben an den Kommandanten der Südwestfront, Seine k. und k. Hoheit den hochwürdigst durchlauchtigsten Herrn Generaloberst Erzherzog Eugen, gleichzeitig mit einem Armee- und Flottenbefehl zu erlassen:

Lieber Herr Vetter Erzherzog Eugen!

Ich übergebe Euer Liebden Meinen Armee- und Flottenbefehl vom heutigen Tage und verleihe Ihnen, dem bewährten Führer der gegen Italien kämpfenden Helden, das Militärverdienstkreuz erster Klasse mit der Kriegsbeforation.

Wie Sie das Vertrauen, mit dem Ich das Kommando über all die tapferen Kämpfer in Ihre Hand gelegt, vollst gerechtfertigt haben, so ist es Ihnen auch gelungen, sich die unbedingte Hingebung Ihrer Untergebenen zu sichern.

Solch zielbewußte Führung im Vereine mit den hervorragenden Truppen verbürgen mit Gottes Hilfe den endgültigen Erfolg.

Wien, am 29. Juli 1915.

Franz Joscph m. p.

Armee- und Flottenbefehl.

An Meine gegen Italien kämpfenden Streitkräfte!

Seit Wochen steht Ihr, Meine Braven, allen Teilen der Monarchie entstammend, im schweren Kampfe gegen den der Zahl nach weit überlegenen Feind. Führer und Mannschaften aller Grade, alte Männer und jugendliche Kämpfer wetteifern in todesmutiger Tapferkeit. Auf Bergeshöhen, im schwierigen Karstlande und auf dem Meere verbringt Ihr Taten, würdig Eurer Vorfahren, die den gleichen Feind bekämpften und besiegten. Seinen Wahn, mittelst der in den Kampf geführten Massen leicht in unser geliebtes Vaterland einbrechen zu können, habt Ihr zunichte gemacht.

Noch steht Euch Hartes bevor.

Wenn aber solch ausgezeichnete, hervorragend geführte Truppen, von wahrer Begeisterung erfüllt, ihr Bestes einsetzen, dann werden die schwersten Aufgaben bewältigt, Euch zur Ehre, dem Vaterlande zum Heile.

Dankerküllten Herzens gedenke Ich Eurer herrlichen Waffentaten, bewundernd blickt das Vaterland auf seine Helden-söhne zu Land und zur See, voll Zuversicht sieht es auf Euch, die treue Wacht im Südwesten.

Wien, am 29. Juli 1915.

Franz Joscph m. p.“

69.

Silberne Hochzeit Ihrer kais. und königl. Hoheiten der Erzherzogin Marie Valerie und des Erzherzogs Franz Salvator.

Am Samstag den 31. Juli 1915 feierten Ihre kais. und königl. Hoheiten die durchlauchtigste Frau Erzherzogin Kaisertochter Marie Valerie und der durchlauchtigste Herr Erzherzog Franz Salvator, umgeben von sieben glück-

lichen erzherzoglichen Kindern, in der prächtig geschmückten Pfarrkirche zum heil. Anton von Padua in Radmer in Obersteiermark ihre silberne Hochzeit. Während der stillen heiligen Messe empfing die erzherzogliche Familie die heilige Kommu-

nion. Am Schlusse wurde bei ausgefetztem hochwürdigsten Gute das Te Deum gesungen. Der sakramentale Segen und das Kaiserlied schlossen die würdige Feier.

Aus diesem Anlasse sandte unser Hochwürdigster Oberhirt an das hohe Jubelpaar nachstehende Gratulationsbesuche ab:

„Seiner Kaiserlichen Hoheit Herrn Erzherzog Franz Salvator, Wien.

In dankbarer Erinnerung an den höchsten Besuch der Marien-Basilika in Marburg bitte ich tiefergebenst, die durchlauchtigsten Hoheiten geruhen anlässlich der silbernen Hochzeit die allerbesten Glück- und Segenswünsche huldvollst entgegen zu nehmen. Der allgütige Gott schütze und schirme das hohe Jubelpaar und die ganze hohe Familie für und für! Dies

war beim heutigen Messopfer das inständigste Gebet des in ehrfurchtsvoller Hochachtung untertänigsten Fürstbischöfs

Dr. **Michael Rapotnik.**“

Hierauf langte von Radmer unterm 2. August 1915 folgendes Telegramm hier ein:

„Seiner Fürstbischöflichen Gnaden Erzellenz Dr. Rapotnik Marburg.

Unseren herzlichsten Dank für freundliches Gedenken und lieben Glückwünsche.

Franz Salvator Marie Valerie.“

Der Silberkranz möge mit Gottes Gnade noch zum goldenen und diamantenen Jubelkranze werden!

70.

Weisung betreffend sparsamen Umgang mit Lebensmitteln und Brennstoffen.

Mit den hierämtlichen Rundschreiben vom 22. Jänner 1915 Z. 404, vom 6. Februar 1915 Z. 634, vom 26. März 1915 Z. 1532, vom 31. März 1915 Z. 1447 und im Kirchlichen Verordnungs-Blatte für die Lavanter Diözese vom 5. Mai 1915, Stück VI, Absatz 45, Seiten 114 und 115 wurden die wohllehrwürdigen F. B. Pfarrämter nachdrücklich eingeladen, auf das gläubige Volk von der Kanzel aus und bei anderen sich darbietenden Gelegenheiten aufklärend einzuwirken, daß es sich bei Zubereitung von Lebensmitteln und beim Gebrauche von Brennstoffen der größten Sparsamkeit befleißige und daß es sich mit Rücksicht auf den Ernst der gegenwärtigen Kriegszeit auch von etwaigen Eßgelagen und mit Zehrungen verbundenen Feiern sorgfältig enthalte.

In ähnlichem Sinne hat die hochlöbliche f. f. Statthalterei in Graz unterm 31. Juli 1915 Z. 4 ^{1621 W. M.}₅₄ 1915 an alle politischen Unterbehörden einen Erlaß gerichtet, in welchem diese mit Bezug auf den Erlaß vom 11. März 1915 Z. 4 ^{455 W. M.}₁₀ beauftragt werden, der Frage der Kriegsernährung und Sparsamkeit mit Lebensmitteln nach wie vor die vollste Aufmerksamkeit zu widmen und der Bevölkerung immer wieder von Neuem die Wichtigkeit dieser Frage vorzuhalten; insbesondere im gegenwärtigen Zeitpunkte, da die Nachrichten über die günstigen Ernteergebnisse, namentlich bezüglich der Weizenernte in Ungarn, die Bevölkerung leicht zu einer allzu optimistischen Auffassung des Ernährungsproblems veranlassen dürften. Die Mittel der Belehrung, damit sie erfolgreich sei, müßten hiebei stets in neue, allgemein verständliche, den lokalen Verhältnissen angepasste Formen gekleidet werden.

Weil in diesem Erlasse die politischen Unterbehörden eingeladen werden, insbesondere die Pfarrämter im Bezirke zu ersuchen, die Aktion durch eindringliche Mahnung zur Sparsamkeit von der Kanzel aus zu fördern, hat die hochlöbliche f. f. Statthalterei in Graz eine Abschrift des oben-

bezogenen Erlasses unterm 31. Juli 1915 Z. 4 ^{1621 W. M.}₅₄ 1915 mit nachstehendem Ersuchen anher übermittelt:

„Die Statthalterei beehrt sich dem hochwürdigen fürstbischöflichen Ordinariate anruhend eine Abschrift eines an alle polit. Unterbehörden gerichteten Erlasses zu übermitteln, aus welchem entnommen werden wolle, daß eine Fortsetzung der Propagandatätigkeit, welche die Bevölkerung zum sparsamen Umgehen mit den vorhandenen Lebensmitteln anregen und sie gleichzeitig über die zweckmäßigste Art der Kriegsernährung aufklären soll, im Interesse der Landesverteidigung unbedingt notwendig ist, da eine allzu optimistische Auffassung der für einzelne Getreidearten allerdings günstigen Ernteergebnisse mit Rücksicht auf die vielfachen anderen Schwierigkeiten des Ernährungsproblems, insbesondere soweit der Bezug von Lebensmitteln aus dem Auslande in Betracht kommt, nicht am Platze ist.

Da die Mitwirkung der hochwürdigen Pfarrämter bei der Fortsetzung dieser Aktion unentbehrlich ist, gestattet sich die Statthalterei das Ersuchen zu stellen, es wolle dem hochwürdigen fürstbischöflichen Ordinariate gefällig sein, auch im eigenen Wirkungskreise die unterstehenden Pfarrämter anzuweisen, im Sinne vorstehender Ausführungen von der Kanzel aus eine möglichst rege Tätigkeit zu entfalten, da nur dann ein Erfolg zu erhoffen ist, wenn die Bevölkerung unablässig auf die Notwendigkeit des Sparsens hingewiesen wird.

Der f. f. Statthalter: **Clary m. p.**“

Unter neuerlichem Hinweis auf die h. ä. erlassenen Rundschreiben, die Weisungen im Kirchlichen Verordnungs-Blatte für die Lavanter Diözese und mit Rücksicht auf das voranstehende Schreiben der hochlöblichen f. f. Statthalterei werden schon die F. B. Pfarrämter nochmals angewiesen, auf die Gläubigen immer wieder mit allem Nachdruck einzuwirken, daß sie mit Lebensmitteln und Brennstoffen möglichst sparsam umgehen.

F. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg.

am 4. August 1915.

† **Michael,**
Fürstbischöf.